

Oldřich Vlasák / Schengen má význam faktický i symbolický

09.listopadu 2007 redakce

Česká republika 1. lednem 2008 vstoupí do Schengenského systému. Jaká největší pozitiva a negativa v tomto kroku spatřujete?

Význam začlenění do Schengenu lze spatřovat ve dvou rovinách. Jednak dojde k faktickému zrušení kontrol na hranicích se sousedními státy a stejný režim volného pohybu budeme využívat na všech vnitřních hranicích států Schengenské dohody. Znamená to, že hranice smluvních států můžeme překračovat kdekoliv, tedy i mimo hraniční přechody, kromě regulací národními předpisy, např. ve vztahu k ochraně přírody, aniž bychom museli projít hraniční kontrolou. Druhý význam je v určité symbolické rovině. Od Nového roku budeme zase o kus dál v našem úsilí o plnohodnotné zrovnoprávnění ve všech čtyřech svobodách, které jsou základními pilíři Unie. Důraz na Evropu bez bariér proto vtiskneme i našemu předsednictví v první polovině roku 2009.

Jak je vstup vnímán mezi zástupci členských zemí (např. mezi europoslanci)? Existuje stále obava z nekontrolovaného přílivu české pracovní síly?

Z rozhovorů se svými kolegy z jiných národních delegací v Evropském parlamentu cítím podporu větší otevřenosti mezi členskými státy. Rozšíření schengenského prostoru vítají, neboť zbavuje celních a pasových formalit také jejich občany, kteří cestují do České republiky. Pochopitelně, že společně vnímáme důležitost účinného zabezpečení vnějších hranic Unie. Pro Českou republiku to znamená pouze kontrolu na našich mezinárodních letištích při letech mimo Evropskou unii. Obavy z nekontrolovaného přílivu české pracovní síly dnes nikdo nemůže brát vážně. Příklady z členských zemí, které nebrání svůj pracovní trh uplatňováním omezení přechodného období, jasně hovoří o opačném efektu, tj. o pozitivním dopadu na jejich domácí ekonomiku. Žádné černé scénáře se nenaplnily. Uvědomme si, že naším problémem je spíše přetrvávající nechuť k větší mobilitě pracovních sil do regionů s poptávkou po určitých profesích.

Co by měla podle Vás česká vláda do konce roku udělat, aby povědomí o výhodách a případných rizicích bylo co největší?

Máte zřejmě na mysli informační kampaň, která by dostala do širšího povědomí, kde všude v Evropě budeme využívat výhod otevřených hranic, a kde naopak se bez cestovních dokladů neobejdeme. Připouštím, že nemálo našich spoluobčanů si např. ztotožňuje členské státy Evropské unie se zeměmi Schengenské dohody. Velká Británie a Irsko hraniční kontroly vůči ostatním členským státům Unie zachovávají. Naproti tomu nečlenské země Norsko a Island získaly status přidruženého schengenského státu, jednání se vedou o přidružení Švýcarska. Z nových členských států EU usiluje o vstup do schengenského systému Bulharsko, Rumunsko a později Kypr. To jsou ovšem jednotlivosti a nedomnívám se, že by vláda musela organizovat nějakou rozsáhlou celoplošnou kampaň. Spoléhám na aktivní přístup občanů před vycestováním; na internetu lze dohledat veškeré potřebné informace,

příkladem může být vládní portál Euroskop.cz.

V Evropě se již nyní, zatím neúspěšně, testuje zdokonalený Schengenský informační systém druhé generace. Kdy podle Vás bude zaveden?

Neumím to posoudit. Schengenský informační systém (SIS) umožňuje automatický přístup k záznamům o osobách a věcech pro potřeby vydávání víz a povolení k pobytu, umožňuje získávat kompetentním orgánům varování týkající se sledovaných osob a předmětů. Kapacitně však tento systém nepočítal se skokovým rozšířením o nové státy Unie. SIS druhé generace bude oproti původní verzi schopen zpracovávat větší množství dat, a také data nového typu - fotografie, otisky prstů, případně DNA hledaných osob. Finanční a technická náročnost tohoto projektu však odsouvala spuštění systému, což znamenalo omezení volného pohybu osob z nových členských států. Díky portugalské iniciativě se původní systém zmodernizuje (SIS One4All) a termín přistoupení nových států se tím zpozdí jen o čtvrt roku. Odpůrci zavedení přechodného systému nejvíce argumentovali, kromě prodražení, právě tím, že SIS One4All odsune zavedení SIS II nejméně do poloviny roku 2009.

Vstup do Schengenského systému je obecně vnímán jako další zrovnoprávnění České republiky v rámci EU, situace však jistě není ideální. Které oblasti by se podle Vás ještě měly změnit, aby rovnoprávnost členských zemí v rámci EU byla úplná?

Nejviditelnější nerovností nadále zůstává omezení v oblasti služeb a volného pohybu pracovní síly prodloužením přechodného období u našich sousedů Rakouska a Německa. Situaci aktivně příliš ovlivňovat nemůžeme, nezbývá nám, než trpělivě vysvětlovat iracionalitu takových opatření.

V transatlantické diplomacii musí být dotažena jednání o bezvízovém styku se Spojenými státy americkými.

Oldřich Vlasák (1955)*

- *poslanec Evropského parlamentu*
- *předseda Svazu měst a obcí ČR*
- *zastupitel města Hradec Králové*